

Derfor har vi kvalitetskontrollen

Etter gjennomføringen av årets kvalitetskontroll ble det sendt ut en spørreundersøkelse til de kontrollerte. Basert på svarene og tilbakemeldingene fra denne undersøkelsen ønsker jeg i denne artikkelen kort å klargjøre hva kvalitetskontroll er, og hvorfor vi har kvalitetskontroll av revisorer og regnskapsførere.

Statsautorisert revisor
Thorolf Aurstad
Den norske Revisorforening

Jeg tar først for meg regelverket, hvor kvalitetskontrollen er hjemlet, og hvorfor det er Revisorforeningen som gjennomfører kontrollen. Videre vil jeg se på hva kontrollen er ment å dekke og hvordan den bør gjennomføres. Til slutt trekker jeg frem utviklingen over tid og ser på om kontrollen har bidratt til bedre kvalitet.

Reglementet for kvalitetskontroll av revisorer og regnskapsførere

Finanstilsynet fører tilsyn med godkjente revisorer, revisjonsselskaper og autoriserte regnskapsførere.¹ Tilsynet skal se etter at institusjoner under tilsyn virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser, samt med den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter.²

For revisorer og revisjonsselskaper innebærer dette blant annet at de opptrer i samsvar med revisorloven, herunder kravet til god revisjonsskikk. Revisor som reviderer revisjonspliktiges årsregnskap, skal underlegges kvalitetskontroll minst hvert sjette år.³ Finanstilsynet kan utpeke andre til å gjennomføre kvalitetskontroll⁴ og har utpekt Revisorforeningen til å gjennomføre periodisk kvalitetskontroll av revisorer og revisjonsselskaper som reviderer revisjonspliktiges årsregnskap og som er medlemmer av foreningen.

Kvalitetskontroll for revisjonsforetak som reviderer foretak av allmenn interesse, gjennomføres av Finanstilsynet. For disse foretakene har ikke Finanstilsynet delegert gjennomføring av kontrollen til Revisorforeningen. Kontrollhyppigheten er også forskjellig. For revisjonsselskaper som reviderer selskaper av allmenn interesse, skal kontroll gjennomføres minst hvert tredje år, mot minst hver sjette for andre revisjonsforetak og revisorer.⁵

For å sikre at autoriserte regnskapsførere og regnskapsførererselskaper utfører sin virksomhet i overensstemmelse med autorisasjonsordningens hensikt, god regnskapsfø-

erskikk og regnskapsførerlovens bestemmelser, har Finanstilsynet og Revisorforeningen inngått et samarbeid om kontroll av autoriserte regnskapsførere og regnskapsførererselskaper som er medlemmer av Revisorforeningen. Det er utarbeidet egne retningslinjer for gjennomføring av denne kontrollen. Disse retningslinjene er utarbeidet i samråd med Finanstilsynet.

Noen av Revisorforeningens medlemmer er også medlemmer av Regnskap Norge. For å unngå dobbeltkontroller har Revisorforeningen inngått en avtale med Regnskap Norge slik at medlemmene skal kunne velge hvilken av foreningene de vil kontrolleres av. Valget av hvilken forening som skal gjennomføre kontrollen, foretas

⁵ Revisorloven § 5b-2 første ledd annet punktum.

Finanstilsynet har utpekt Revisorforeningen til å gjennomføre periodisk kvalitetskontroll av revisorer og revisjonsselskaper som reviderer revisjonspliktiges årsregnskap og som er medlemmer av foreningen. Kvalitetskontroll for revisjonsforetak som reviderer foretak av allmenn interesse, gjennomføres av Finanstilsynet.

¹ Finanstilsynsloven § 1 første ledd nr. 9 og nr. 19.

² Finanstilsynsloven § 3 første ledd.

³ Revisorloven § 5b-2 første ledd.

⁴ Revisorloven § 5b-2 tredje ledd, første punktum.

på foretaksnivå og på vegne av alle selskaps autoriserte regnskapsførere. I foretak som har personmedlemmer i Revisorforeningen, men der ingen er oppdragsansvarlig revisor, gjennomføres kontrollen av Regnskap Norge.

Hva kontrollen går ut på og hvordan den gjennomføres

Revisjon

Formålet med kvalitetskontrollen er å kontrollere at oppdragsansvarlige revisorer opptrer i overensstemmelse med lov om revisjon og revisorer, herunder at revisjonen utføres i samsvar med god revisjonsskikk.⁶ Dette betyr at kontrolløren skal vurdere total kvaliteten av den utførte revisjonen; om det som er gjort, samlet fremtrer som tilstrekkelig og at det er dekning for den utstedte revisjonsberetningen. Viktige momenter som kontrolløren legger vekt på, er blant annet om revisor har vurdert oppdraget i forhold til revisorlovens krav til uavhengighet og objektivitet. Det er viktig å kartlegge risikoen ved oppdraget, både i planleggings- og oppfølgingsfasen, da dette danner grunnlaget for de planlagte og gjennomførte revisjonshandlingene. Kontrolløren må da vurdere om disse revisjonshandlingene dekker de identifiserte risikoene som revisor mener foreligger og som kan føre til vesentlige feil i regnskapet. Det er viktig å bemerke at det ikke er kontrollørens oppgave å overprøve revisors risikovurdering dersom vurderingen ikke fremstår som åpenbart urimelig.

Som en del av kvalitetskontrollen vil kontrolløren vurdere forsvarligheten av skjønn utøvd på vesentlige områder, usikre poster og estimater. Ved etterprøving av revisors skjønn skal kontrolløren vurdere om utøvd skjønn ikke fremstår klart urimelig eller vilkårlig. Kontrolløren skal ikke foreta noen «fornytt gjetning» eller på annen måte overprøve et skjønn som fremstår rimelig.

Den kanskje viktigste delen av kvalitetskontrollen er kontrollørens gjennomgang og vurdering av om det foreligger tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis som underbygger regnskapspåstandene og hvilke dokumenter som foreligger som underbygger faktisk utført arbeid. Kontrollørens gjennomgang ser også på om revisors arkiv og arbeidspapirer gir inntrykk av orden og aktsomhet.

Kontrollørene avslutter kontrollen ved å vurdere om revisjonsberetningen og annen korrespondanse med klienten og andre, er gjennomført og kommunisert i henhold til lovkrav og god revisjonsskikk.

Kontrollør og kontrollobjekt skal ha et oppsummerende møte der de blir enige om de faktiske funnene. I dette oppsummeringsmøtet bør eventuelle observasjonsskjemaer signeres av begge parter, slik at det er enighet om faktumbeskrivelsen i skjemaet. Det er i tillegg viktig at den kontrollerte benytter seg av muligheten til å presisere faktum eller komme med tilleggsopplysninger som er viktige for kvalitetskontrollutvalget i deres vurdering og gjennomgang.

Regnskapsføring

Kontroll av regnskapsførerselskapets organisering og interne systemer for risikostyring og intern kontroll vil bli foretatt med utgangspunkt i spørreskjemaet som den autoriserte regnskapsføreren/regnskapsførerselskapet har fylt ut. Kontrolløren tester de mottatte svarene mot regnskapsførerens dokumentasjon. Interne kontroller rettet mot de enkelte oppdragene testes mot fremlagt dokumentasjon for minst ett regnskapsføreroppdrag pr. autorisert regnskapsfører.

Kontroll av enkeltoppdrag vil ta utgangspunkt i dokumentasjonen av regnskapsføreroppdraget. Kontrolløren vil se etter at det utførte arbeidet er i tråd med oppdragsavtalen, gjeldende lover og forskrifter samt bransjestandarder. Kontrolløren benytter skjemaet «Spørreskjema for kontroll av enkeltoppdrag»⁷ som veiledning for gjennomføring av kontrollen. Gjennomgangen av dokumentasjonen vil måtte suppleres med informasjon som fremkom-

mer gjennom diskusjon med den kontrollerte.

Det er, som ved kvalitetskontroll av revisorer og revisjonsselskaper, viktig at kontrollør og kontrollobjekt har en god dialog gjennom oppstarts- og avslutningsmøter.

Økende kvalitet

De fleste revisorene og regnskapsførerne holder god faglig kvalitet og er i stand til å levere revisjonstjenester og regnskapstjenester av høy kvalitet, noe som er gledelig. At noen må heve kvaliteten på enkelte punkter og vise det gjennom en ny kontroll, er naturlig da kravene til dokumentasjon og gjennomføring av revisjon og regnskapsføring, stadig skjerpes.

Ser vi på utviklingen siden 2014, da 65 % av revisorene og 89 % av regnskapsførerne ble godkjent uten merknader og frem til nå i 2017, der 89 % av revisorene og 97 % av regnskapsførerne kontrolleres uten merknad, mener revisorforeningen at kvalitetskontrollen virker etter hensikten.

Kontrollen bekrefter at profesjonen holder den nødvendige kvaliteten, den bidrar til å korrigere mangler og til å finne dem som ikke lenger holder den nødvendige kvaliteten. At kvalitetskontrollen virker, skyldes ikke minst at den har et sett med gode kontrollører, et kvalitetskontrollutvalg som ivaretar rettssikkerheten til de kontrollerte og et godt fungerende samarbeid med Finanstilsynet.

Til slutt er det også viktig å tenke på at uten samarbeid mellom kontrollobjekt og kontrollør, vil ikke kvalitetskontrollen fortsette å fungere som den gjør i dag. Det viktigste av alt er å se på kontrollen som Revisorforeningens veiledning. Bruk derfor kontrollen til å diskutere og implementere «best practice».

⁷ Spørreskjema for kontroll av enkeltoppdrag er i stor grad samkjørt med Regnskap Norge.

Translatorservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 810 33 333
eller post@translator.no

⁶ Reglement for kvalitetskontrollen § 1-3 første ledd.